

Anti-Pestprotocol

Inhoudsopgave:

- Wat is pesten Pagina 3
- Oorzaken pesten Pagina 4
- Aanpakken pesten (preventief/curatief) Pagina 5 t/m 8
- Anti-pestcoördinatoren Pagina 6
- Curatieve aanpak Pagina 7
- Curatieve aanpak in 4 stappen Pagina 8
- Begeleiding Pagina 8

Cyberpesten en internetgebruik

- Protocol cyberpesten / internetgebruik Pagina 9
- Melden en sancties Pagina 10
- Afspraken cyberpesten / internetgebruik Pagina 11

Wat is pesten

Pesten is gedrag dat min of meer bewust gericht is op één of meer kinderen en dat tot doel en gevolg heeft, dat degene die gepest wordt, zich gekwetst, geraakt, vernederd, afgewezen en/of buitengesloten voelt.

Pesten is een vorm van agressie. Pesten is vaak een ongelijke strijd van een groep tegen een éénling, of van een sterke tegen een zwakke. Meestal gebeurt het stiekem. Als men er achter komt is het soms al weken en in het ergste geval al maanden of jaren aan de gang.

Pesten gaat verder dan plagen.

Het is belangrijk pesten niet te verwarren met plagen. De negatieve opzet die bij pesten hoort, is bij plagen niet aanwezig. Ook is een plagerij een meer tijdelijk iets. Bij pesten is er echt sprake van een zich voortdurend herhalende, kwetsende machtsuitoefening over andere kinderen. Het kan bijvoorbeeld gaan om minachtende opmerkingen over iemands uiterlijk, hobby's, of interesses. Het kan ook uitlopen op lichamelijk geweld tegen die persoon: duwen, aan de haren trekken, schoppen en slaan. Doen alsof het slachtoffer gewoon helemaal niet bestaat kan echter ook een vorm van pesten zijn.

Kort gezegd is pesten:

- Uitlachen
- Schelden
- Schoppen
- Slaan
- roddelen (lelijke dingen over de ander zeggen)
- iemand negeren (doen of hij niet bestaat)
- bedreigen
- spullen van de ander vernielen
- diefstal of verstopping van andermans spullen
- er zijn specifieke slachtoffers

plagen:

- niet gemeen, maar lollig, je kunt er wel om lachen
- er is geen winnaar of verliezer
- je bent in staat om je te verdedigen, en dit wordt ook geaccepteerd
- je loopt je geen (blijvende) schade op
- het gebeurt bij iedereen

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Voortdurend met elkaar de competitie moeten aangaan.
Leerlingen leren hun eigenwaarde af te meten aan de mate waarin ze hun klasgenoten kunnen overtreffen. Ze kunnen anderen omlaag proberen te drukken omdat ze denken zo zelf beter naar voren te komen.
- Een voortdurende strijd om de macht in de groep.
Als leerlingen hun eigenwaarde afmeten aan hun plaats in een hoog-laag structuur veroorzaakt dit spanningen die afgereageerd kunnen worden op een zondebok.
- Als de lesstof te moeilijk is, kan een kind uit gevoel van onmacht gaan pesten (onmacht in sociale situaties), compensatiegedrag.
- Lichaamstaal speelt een rol bij het al dan niet gepest worden
- Verveling kan leiden tot pesten
- Een problematische thuisituatie van de pester.
Als een kind een slechte verhouding met z'n ouders heeft en deze te weinig interesse in het kind hebben, is de kans groot dat het een pester wordt. Als agressief gedrag van het kind niet aan banden gelegd wordt, is de kans dat het kind uitgroeit tot een pester nog groter. Een kind dat *thuis* te weinig aandacht krijgt, gaat die op een gewelddadige manier op *school* proberen te krijgen.
- Een voortdurend gevoelde anonimiteit.
De pester voelt zich verloren binnen de grote groep en probeert van zichzelf een bepaalde belangrijke persoon te maken door een klasgenoot naar beneden te drukken. Door de anonimiteit in de klas of op de hele school is er dan ook nog eens een gebrek aan sociale controle, met andere woorden: zijn/haar klasgenoten zullen niet ingrijpen.
- Bij voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
Het kan hier bijvoorbeeld gaan om het bij voortdurend in een typisch mannelijke of vrouwelijke rol worden gedrukt; kinderen moeten zich gaan gedragen op een manier die niet past bij wie ze zijn. Ze moeten bepaalde dingen die ze graag willen doen onderdrukken, en/of bepaalde dingen die ze juist niet willen doen, toch doen.

De aanpak van het pestprobleem

Voorwaarden

1. Pesten moet als *probleem* worden gezien door **alle** direct betrokken partijen: leerkrachten, ouders en leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende middengroep)
2. De school doet zijn best het pestprobleem te *voorkomen*. Voorwaardelijk is o.a. dat school een methode SEO hanteert die gericht is op preventie van ongewenst (pest) gedrag. (*onze school hanteert de SEO-methode KWINK*)
3. Als pesten desondanks optreedt, moeten leerkrachten toegerust zijn dat te *kunnen signaleren en nemen duidelijk stelling als het optreedt*
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een *directe aanpak (curatief, blz 8+9)*
5. De school beschikt over een klachtenprocedure. (*zie klachtenregeling Movare*)
6. Ouders voelen zich vrij om het vermoeden van pesten te bespreken op school
7. Leerkrachten zijn alert op de “blinde vlekken”; hij of zij kan deel uitmaken van de groep pesters, daarom is het belangrijk dat de leerkracht open staat voor begeleiding en intervisie.

De preventieve aanpak

Preventieve methode KWINK

Tijdens de KWINK lessen worden onderwerpen met alle kinderen besproken en ervaringen uitgewisseld. Enkele onderwerpen die in relatie staan tot pesten zijn: omgaan met verschillen; benoemen van positieve kanten van medeleerlingen; voorwaarden voor vriendschap; uiten van onvrede; leren benoemen van problemen; regels voor goed omgaan met elkaar. Binnen onze methode vormen 5 gedragscompetenties (SEL competenties) de kern van de lessen. De 5 kwinkslagen (technieken) helpen leerlingen uitvoering te geven aan de verschillende gedrags-competenties en het aanleren van de SEL competenties. De posters van de kwinkslagen hangen duidelijk zichtbaar op in school en de groepen en zijn leidend bij het bespreken van de omgang met elkaar, bij conflicten etc. (*zie inhoudelijk onze kwaliteitskaart ‘KWINK’*)

Regels

De school hanteert duidelijke school- en groepsregels m.b.t. het omgaan met elkaar in diverse situaties. Deze worden met regelmaat besproken en geëvalueerd. Daardoor is voor iedereen helder wat er verwacht wordt EN wat eventuele consequenties zijn. Dat geldt ook voor het gebruik van internet / computer op onze school. (preventie cyberpesten) Elke groep stelt aan het begin van elk schooljaar (periode ‘gouden weken’) de groepsregels met elkaar op om o.a. het pesten te helpen voorkomen. (*preventief*)

Rol van de ouders

Het is heel belangrijk dat de school in een vroegtijdig stadium signalen krijgt van de ouders over pestgedrag. Zowel als het een kind betreft dat gepest wordt als van een kind dat mogelijk pest. Door snel in te grijpen in de klas kunnen onveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen worden en vervelende pestsituaties opgelost. Melden kan dus altijd bij de leerkrachten en aanvullend ook bij de anti-pestcoördinator (ib’er Guido Bonten)

Rol van de leerkrachten

Het is belangrijk dat de leerkracht alert is op de signalen van pesten.

Scholen zijn er om kinderen kennis en vaardigheden bij te brengen. Daarvoor is concentratie nodig; leerlingen moeten "bij de les" blijven. Als pesten in de klas de lessen verstoren heeft de leerkracht er een direct belang bij om hier iets aan te doen. Maar pesten is juist ook iets wat lang verborgen blijft en waarvan misschien alleen het topje van de ijsberg waarneembaar is; de leerkracht heeft er dan zelf niet direct last van. Daarom blijft het belangrijk dat ook kinderen en ouders signalen oppakken en doorgeven aan de leerkracht en of anti-pest coördinator.

Wat kan de leerkracht doen aan preventie:

- hij/zij erkent de pestproblematiek en neemt preventieve maatregelen
- voert gesprekken over pesten en maakt aan het begin van het schooljaar duidelijke regels i.s.m. de groep. (*gouden weken, start schooljaar*)
- hij/zij voert leergesprekken met de klas over vriendschap en respect en past aanvullende werkvormen toe (programma KWINK)
- hij/zij voert regelmatig individuele kindgesprekken (*zie kwaliteitskaart kindgesprekken*)
- hij/zij blijft op de hoogte van het materiaal dat op de school beschikbaar is over pesten en van recente ontwikkelingen en raadpleegt zonodig literatuur of websites. (*o.a. website; www.weektegenpesten.nl*)
- gymles, aandacht hebben voor fysieke aspecten, bijvoorbeeld houding, kracht en zelfvertrouwen uitstralen.
- intervisie met collega's.

De anti-pest coördinator:

**Rol van de anti-pest coördinator. (*ib'er Guido Bonten*)

- Is verantwoordelijk voor het anti-pestbeleid binnen school.
- Zorgt ervoor dat alle betrokken partijen kennis hebben van het anti-pestprotocol en dat dit protocol regelmatig onder de aandacht gebracht wordt (leeft binnen school)
- Zet het anti-pestprotocol minimaal 1x per jaar op de agenda van de teamvergadering. Het doel is om samen vast te stellen of het protocol nageleefd wordt, of nog up-to-date is.
- Is het aanspreekpunt voor alles wat met pesten te maken heeft. Zowel leerlingen, als ouders / verzorgers en collega's kunnen een beroep op hem doen. Brengt samen met alle betrokkenen het pestprobleem in kaart en gaat op zoek naar oplossingen. Vervolgens houdt hij de vinger aan de pols tijdens het traject dat uitgezet wordt en blijft aanspreekpunt.
- Tenslotte heeft hij een belangrijke rol in het voorkomen van pesten binnen onze school. (*o.a. middels de curatieve aanpak*)

Curatieve aanpak

Nadat de school geconstateerd heeft dat er gepest wordt, treedt de curatieve aanpak in werking. De leerkracht (i.s.m. anti-pest coördinator) kan hierbij gezien worden als een spin in het web.

De curatieve aanpak bestaat uit een aantal maatregelen die de leerkracht en de school kan nemen. Een aantal “partijen” spelen hierbij een rol: de pester(s); het gepeste kind; de meelopers; de zwijgende middengroep; de helpers; de ouders.

De curatieve aanpak bestaat uit:

- het gepeste kind duidelijk maken dat zijn probleem gezien en erkend wordt.
- de pester duidelijk maken dat het pestgedrag onacceptabel is en excuses laten aanbieden. *(zie curatieve aanpak in 4 stappen blz 8)*
- de zwijgende middengroep/ de meelopers en de helpers wijzen op hun rol en de gevolgen hiervan.
- met de kinderen aanvullende regels maken op de preventieve aanpak om het pesten in de toekomst te voorkomen.
- diverse methoden inzetten om het pestprobleem te bespreken in de klas *(bron o.a. onze SEO methode KWINK / www.weektegenpesten.nl)*
- als het probleem groepsoverstijgend blijkt te zijn: de situatie bespreken met collega's en de schoolleiding.
- de leerkracht ondersteuning bieden bij de aanpak van het probleem door collega's, schoolleiding en/of anti-pest coördinator.
- zonodig ouders informeren en betrekken van zowel het gepeste kind als de pester.
- Zonodig een groepstraining aanvragen *(bijv via Mondriaan Preventie)*

Curatieve aanpak in 4 stappen:

STAP 1: *(preventief, SEL competentie o.a. ‘conflicten oplossen’)*

De leerling probeert in eerste instantie zelf tot een oplossing te komen. (preventieve technieken vanuit methode KWINK, o.a. de 5 kwinkslagen). Indien nodig i.s.m. een leerkracht (toezicht of eigen leerkracht) en/of overblijfouder.

Indien nodig (bijv buitensporig verbaal, fysiek of pesten) naar **stap 2**.

STAP 2: *(gesprek en komen tot afspraken)*

De leerling(en) gaat o.l.v. de leerkracht (+ evt anti-pest coördinator) in gesprek met de betreffende leerling(en) die betrokken zijn bij de ruzie en/of pesten. Er worden duidelijke afspraken gemaakt en de leerkracht (evt i.s.m. anti-pest coördinator) bewaken deze.

Indien zich niet gehouden wordt aan de afspraken naar **stap 3**.

STAP 3: *(consequenties + afspraken i.s.m. anti-pestcoördinator +ouders)*

De leerkracht gaat wederom met de betreffende kinderen in gesprek over de gemaakte afspraken en waarom het niet gelukt is zich hieraan te houden. Er volgen consequenties en tevens worden er nieuwe vervolgafspraken gemaakt. In het geval van pestgedrag wordt bij deze stap **altijd de anti-pest coördinator en de ouders betrokken**. De afspraken worden nauwgezet gevolgd door zowel de leerkracht als anti-pest coördinator. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen naar **stap 4**.

STAP 4: *(consequentie + afspraken i.s.m. directie + ouders)*

Bij herhaaldelijke ruzie/ pestgedrag (dus niet houden aan de bij stap 3 gemaakte afspraken) worden wederom direct de **ouders** geïnformeerd en aanvullend ook **directie** betrokken bij het bepalen van de consequenties. (indien nodig treedt het Movare protocol ‘time-out, schorsing en verwijdering’ in werking)

Registratie

De verslaglegging van de gesprekken (+afspraken/consequenties) worden vastgelegd in de notitie ‘incidentregistratie’ in Parnassys.

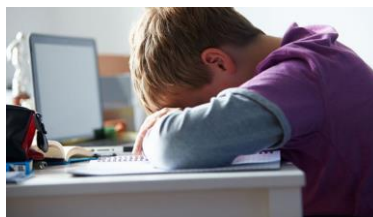
Begeleiding

Er zijn verschillende vormen van begeleiding mogelijk voor kinderen die te maken hebben met onveiligheid/pesten. Denk hierbij aan:

- Inschakelen schoolmaatschappelijk werker. (bij ons op school Britney Vermeulen vanuit Impuls Kerkrade)
- Het voeren van kindgesprekken met de leerkracht, ib’er (anti-pest coördinator) en/of schoolmaatschappelijk werker
- Het volgen van een training (aanbod Impuls). Voorbeelden zijn de training ‘Rots en Water’ en/of ‘Lekker in je vel’.
- Begeleiding gericht op de hele groep middels een specifiek interventieprogramma. (bijv via Mondriaan Preventie)

Protocol Cyberpesten en internetgebruik

Doel:

Cyberpesten en internetgebruik is opgenomen als onderdeel van dit anti-pestprotocol om leerlingen bewust te maken van de gevaren van internet. Tevens het voorkomen van cyberpesten en komen tot eenduidige afspraken voor alle betrokkenen.

Het protocol wordt met de leerlingen besproken. De afspraken worden op een zichtbare plaats in de klas opgehangen.

Wat is cyberpesten

Cyberpesten is een specifieke vorm van pesten. Het vindt echter niet fysiek plaats, maar via sociale media. Anonieme berichten versturen via bijvoorbeeld whatsapp, schelden, roddelen, bedreigen, foto's van mobieltjes en webcam op internet plaatsen, privégegevens op een site plaatsen, wachtwoorden en credits stelen en misbruiken, haatprofielen aanmaken, zijn enkele specifieke voorbeelden van wat de school onder cyberpesten verstaat.

Omdat cyberpesten anoniem is, en ongevraagd 24 uur per dag in je huis komt neemt onze school gericht een aantal aanvullende maatregelen. De effecten van cyberpesten kunnen namelijk (nog) erger zijn dan bij traditioneel pesten. Opnames die bijvoorbeeld via de webcam worden gemaakt, worden vastgelegd door een ander. Deze opnames verdwijnen nooit meer. Over de hele wereld kan een foto/filmpje op een site staan. Foto's / filmpjes die eenmaal op internet staan zijn soms niet meer te verwijderen.

De school wil cyberpesten voorkomen door:

- de leerlingen bewust te maken van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten, met behulp van gerichte voorlichting en ondersteunende programma's. (o.a. lessen KWINK, programma 'kriebels in je buik')
- samen met de leerlingen afspraken te maken over internetgedrag.
- het cyberpesten bespreekbaar te maken in de groep en de leerlingen elkaar daarop te laten aanspreken
- het bespreken van eventuele sancties bij cyberpesten.
- Ouders worden bijvoorbeeld via informatie op Isy (digitaal communicatiemiddel met ouders) en/of thema avond gewezen op de mogelijke risico's van internetgebruik door kinderen.

Melding van cyberpesten (afspraken + consequenties/sancties)

Wanneer de school een melding krijgt van cyberpesten, worden er (afhankelijk van de vorm) de volgende aanvullende maatregelen genomen:

- 1. De leerkracht of anti-pestcoördinator gaat in gesprek met de getroffen leerling
Hierbij volgen we de stappen curatieve aanpak (vanaf stap 2), blz 8.*
- 2. De leerkracht of anti-pestcoördinator neemt direct contact op met de ouders van
zowel slachtoffer als dader (indien bekend)*
- 3. De leerkracht of anti-pestcoördinator meldt het incident direct bij de
vertrouwenspersoon in de school*
- 4. De leerkracht of anti-pestcoördinator adviseert (indien nodig) de ouders van de
gepeste aangifte te doen bij de politie. Vooraf zal school advies inwinnen bij o.a.
de wijkagent.*
- 5. De leerkracht of anti-pestcoördinator probeert de dader(s) te achterhalen en
voert maatregelen richting dader(s) uit, wanneer het leerlingen van de school
betreft*
- 6. Indien nodig wordt het Movareprotocol 'time-out, schorsing en verwijdering'
gehanteerd. (zie ook stappenplan curatieve aanpak blz 8)*

Afspraken (internetgebruik / cyberpesten)

Op de Doorkijk mogen de kinderen Internet gebruiken. Daarvoor maken wij samen een aantal afspraken. (Regels ook thuis toepassen!)

Als ik internet gebruik op school (thuis) houd ik mij aan de volgende regels:

1. Ik gebruik alleen mijn voornaam. Als ik sites bezoek, geef ik geen persoonlijke gegevens zoals mijn adres, telefoonnummer, e-mailadres of gegevens van mijn ouders of bekenden.
2. Ik ga meteen naar mijn meester of juf (*mijn ouders*) als ik vervelende informatie tegenkom.
3. Ik zal iemand nooit toestemming geven om mij in het echt te ontmoeten.
4. Ik zal geen foto's van mijzelf versturen, behalve als ik toestemming heb van de meester of juf. (*of mijn ouders*)
5. Ik ga niet reageren op gemene, valse berichten. Het is immers niet mijn schuld dat sommige mensen zich niet weten te gedragen.
6. Chatten doe ik alleen thuis. Op school is dat niet toegestaan.
7. Ik bezoek geen sites met seks, geweld en/of discriminerende taal.
8. Ik gebruik het internet **niet** om te pesten.

Word je online gepest?

1. Vertel het aan iemand.
2. Reageer nooit op pestberichten.
3. Stop met chatten met de pestkop of meld je helemaal af!
4. Blokkeer mensen die je lastigvallen of je slecht doen voelen.
5. Gebruik een nieuwe nicknaam.
6. Maak een nieuw e-mailadres aan, dat je enkel doorgeeft aan vrienden.
7. Als iemand je online pest, bewaar je de e-mails en berichten, zodat je die kan tonen aan je leerkracht en ouders.

The infographic features a light green background with a blue rounded rectangle containing the text. To the right, there is a cartoon illustration of a smiling girl with blonde hair sitting at a desk with a laptop. Above her, a stack of colorful books is shown with a laptop and a pencil floating around it, connected by dotted lines.